

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

50 พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564

คณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เมษายน 2560

ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564

คณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมษายน 2560

คำนำ

สภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวนได้ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของไทย มาอย่างต่อเนื่องในรอบหลายปีที่ผ่านมา เช่น ราคาของตลาดโลกกดดันราคาขายข้าว และยางพาราของไทย ทำให้เกษตรกรได้รับรายได้ที่น้อยลง และประเทศคู่ค้าออกมาตรการทางค้าที่มีโทษภาษีใหม่ๆ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นทำให้ไทยส่งออกได้ลดลง นอกจากนี้ การพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศคู่แข่ง อาจส่งผลให้ไทยเสียส่วนแบ่งตลาดที่สำคัญในอนาคต จากประเด็นปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีภารกิจหลักในด้านการผลิตสินค้าภาคเกษตรกรรมของไทย ได้เห็นความจำเป็นในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรต่างประเทศ ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและอาหารของไทย และปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการจัดทำ“ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปี พ.ศ. 2560-2564” ฉบับนี้ได้ผ่านการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนและสภาเกษตรกรแห่งชาติ อย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ซึ่งเอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงานและโครงการ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ และศักยภาพของบุคลากรที่ทำงานด้านต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไป

คณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เมษายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
บทนำ	8
1. สถานการณ์การเกษตรของไทย	10
2. บริบทที่มีผลต่อการเกษตรต่างประเทศ	15
3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)	22
3.1 จุดแข็ง (Strength)	22
3.2 จุดอ่อน (Weakness)	23
3.3 โอกาส (Opportunity)	24
3.4 ภัยคุกคาม (Threat)	25
4. กรอบแนวคิดในการยกย่องยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564	27
5. ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564	34
5.1 วิสัยทัศน์	34
5.2 พันธกิจ	34
5.3 เป้าประสงค์	34
5.4 ประเด็นยุทธศาสตร์	35
5.4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ของสินค้าเกษตรและอาหารของไทย	35
5.4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความร่วมมือแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับ ต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพความพร้อมของหน่วยงาน ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	40
5.5 กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	43
ภาคผนวก	44
1. คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 1155/2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564	45
2. คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ 2/2555 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ	47

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ 20 ปี/ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 20 ปี กับยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความเป็นมา

การดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศในปัจจุบัน เผชิญปัญหาอุปสรรค และมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ฉับไว ทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวดเร็วมากขึ้น ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่มีความแปรปรวน มากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรด้านผลผลิตทางการเกษตรและการกำหนด นโยบายเกษตรต่างประเทศ ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรระหว่าง ประเทศ ตลอดจนปัญหาด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มจะถูกหยิบยกขึ้นมา เป็นมาตรการที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรได้เช่นเดียวกัน

ในด้านการค้าระหว่างประเทศมีการแข่งขันกันมากขึ้น โดยประเทศต่างๆ ได้พยายามมองหาพันธมิตรทางการค้าใหม่ๆ โดยการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างกัน การรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่และซับซ้อนมากขึ้น เพื่อประโยชน์ทางด้าน ภาษี และส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าและความร่วมมือในด้านวิชาการระหว่างกัน นอกจากนี้ ได้มีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีเข้ามาเป็นข้อกำหนด ทางการค้าเพิ่มขึ้น เช่น ความปลอดภัยทางด้านสินค้าและอาหาร แหล่งกำเนิดของ สินค้า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาการใช้แรงงาน เป็นต้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์ การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564 เพื่อทำ

หน้าที่ยกร่างยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านต่างประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงกับ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561) ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555-2564 และแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และเสนอร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศต่อคณะกรรมการ นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานและพัฒนา ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านเกษตรต่างประเทศให้มีความสอดคล้องและเป็นไป ในทิศทางเดียวกัน

2. สำคัญของยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิสัยทัศน์

งานด้านการเกษตรต่างประเทศมีคุณภาพ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

พันธกิจ

1. เสริมสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ
2. ศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายมาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ ทั้งด้านการค้า การลงทุน และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบูรณาการและพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนงานด้านต่างประเทศ
3. ร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ด้านการวิจัยและพัฒนาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร
4. ประสานงาน ดำเนินกระบวนการเกี่ยวกับการเจรจา และการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหาร

เป้าประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรต่างประเทศ สำหรับกำหนดนโยบายและมาตรการเชิงรุกและเชิงรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว

3. เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และพัฒนาศักยภาพการเกษตรของไทย ตลอดจนผลักดันบทบาทของไทยในประชาคมโลก

4. เพื่อพัฒนาศักยภาพกลไกการขับเคลื่อนและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ สำหรับเตรียมความพร้อมรับมือกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

2. เสริมสร้างความร่วมมือแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

3. พัฒนาศักยภาพความพร้อมของหน่วยงานด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ระยะเวลาการดำเนินงาน

5 ปี (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ สินค้าเกษตรและอาหารของไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพของสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ
2. เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในต่างประเทศ

เป้าหมาย

สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพของกระบวนการจัดการปัญหาสินค้าเกษตรและอาหารในต่างประเทศอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 1.2 เสริมสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหาร

กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ รองรับมิติงานที่ซับซ้อนมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความร่วมมือแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดบทบาท/ท่าที/เป้าหมายของไทยในกรอบความร่วมมือกับต่างประเทศให้มีความชัดเจน
2. เพื่อพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งในฐานะผู้ให้ ผู้รับ และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ตลอดจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเกษตรกร

เป้าหมาย

ความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศมีประสิทธิผลมากขึ้น

ตัวชี้วัด

จำนวนงานวิจัย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/การเข้าร่วมประชุมกับต่างประเทศ และการเผยแพร่องค์ความรู้เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ 2.1 กำหนดท่าทีที่ชัดเจนในการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร จากการทำงานร่วมกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพความพร้อมของหน่วยงาน ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานของหน่วยงานด้านการเกษตรต่างประเทศ
2. พัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

เป้าหมาย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศสามารถขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัด

จำนวนบุคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการพัฒนาและมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น (ภาษา/วิชาการ/เทคนิคการเจรจาต่อรอง)

กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับบริบทงานที่เปลี่ยนแปลงไป

บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศในปัจจุบันมีความท้าทายมากขึ้น ทั้งจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ มาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ อาทิ ความปลอดภัยทางด้านสินค้าและอาหาร ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาการใช้แรงงาน เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าการณืด้านผลผลิตทางการเกษตรและการกำหนดนโยบายเกษตรต่างประเทศ ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ และปัญหาด้านสังคม เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งมีแนวโน้มจะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นมาตรการที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรได้เช่นเดียวกัน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564 เพื่อทำหน้าที่ยกร่างยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านต่างประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561) ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555-2564 และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และเสนอร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านเกษตรต่างประเทศให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น ยุทธศาสตร์เกษตรต่างประเทศฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ และศักยภาพของบุคลากรที่ทำงานด้านต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. สถานการณ์การเกษตรของไทย

1.1 ภาพรวมการค้าสินค้าเกษตร¹ และอุตสาหกรรม

การค้าของไทยในตลาดโลก ระหว่างปี 2554-2558 มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 14.39 ล้านล้านบาท จำแนกเป็นมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยปีละ 7.04 ล้านล้านบาท และมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ 7.35 ล้านล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการค้าสินค้าเกษตรเฉลี่ยปีละ 1.65 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.47 ของมูลค่าการค้ารวมทุกสินค้า (ตารางที่ 1) ทั้งนี้ ในภาพรวมไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบและเสียเปรียบดุลการค้าสลับกันกับโลก

ตารางที่ 1 มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมระหว่างไทยกับโลก ปี 2556-2558

มูลค่า: ล้านล้านบาท

	มูลค่าการค้า						การค้าสินค้าเกษตรเฉลี่ยต่อปี	สัดส่วนสินค้าเกษตร ^{1/} (ร้อยละ)
	2554	2555	2556	2557	2558	เฉลี่ย		
การค้า	13.69	14.86	14.56	14.71	14.13	14.39	1.65	11.47
ส่งออก	6.71	7.08	6.91	7.30	7.22	7.04	1.25	17.72
นำเข้า	6.98	7.79	7.66	7.40	6.91	7.35	0.40	5.48
ดุลการค้า	-0.27	-0.71	-0.75	-0.09	0.31	-0.30	0.85	

หมายเหตุ: ^{1/} สัดส่วนมูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับโลกเทียบกับมูลค่าการค้าทุกสินค้าระหว่างไทยกับโลก (เฉลี่ยปี 2556-2558)

ที่มา: กรมศุลกากร (สิงหาคม 2559)

¹ สินค้าเกษตร หมายถึง สินค้าเกษตรตามพิกัดศุลกากรตอนที่ 01-24 และ 4001 (ยางธรรมชาติ)

1.2 ภาพรวมการค้าสินค้าเกษตร

การค้าสินค้าเกษตรไทยกับโลก ในระหว่างปี 2554-2558 มีสัดส่วนการค้าสินค้าเกษตรร้อยละ 11.47 ของมูลค่าการค้าทุกสินค้าของไทยกับโลก มีอัตราการเติบโตลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.81 โดยการค้าสินค้าเกษตรในปี 2554-2558 มีมูลค่า 1.71 ล้านล้านบาท 1.66 ล้านล้านบาท 1.58 ล้านล้านบาท 1.65 ล้านล้านบาท และ 1.64 ล้านล้านบาท ตามลำดับ ในปี 2554 (ตารางที่ 2) ทั้งนี้ ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ากับโลกมาโดยตลอด โดยประเทศคู่ค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย เวียดนาม เมียนมาร์ และอินโดนีเซีย

ตารางที่ 2 มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับโลก ปี 2556-2558

มูลค่า: ล้านล้านบาท

	มูลค่าการค้าไทย-โลก							การค้าไทย-โลกเฉลี่ยต่อปี	สัดส่วน ^{1/} (ร้อยละ)
	2554	2555	2556	2557	2558	เฉลี่ย	GR (ร้อยละ)		
การค้า	1.71	1.66	1.58	1.65	1.64	1.65	-0.81	14.39	11.47
ส่งออก	1.37	1.26	1.18	1.23	1.20	1.25	-2.77	7.04	17.72
นำเข้า	0.34	0.41	4.03	0.42	0.44	0.40	5.83	7.35	5.48
ดุลการค้า	1.03	0.85	7.79	0.81	0.76	0.85	-6.38	-0.30	

หมายเหตุ: ^{1/} สัดส่วนมูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับโลกเทียบกับมูลค่าการค้าทุกสินค้าระหว่างไทยกับโลก (เฉลี่ยปี 2556-2558)

ที่มา: กรมศุลกากร (สิงหาคม 2559)

1.2.1 การส่งออกสินค้าเกษตร

ในระหว่างปี 2554-2558 ไทยส่งออกสินค้าเกษตรมูลค่าเฉลี่ยปีละ 1,248,247 ล้านบาท มีอัตราการส่งออกลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.77 โดยมูลค่าการส่งออกปี 2554-2558 มีมูลค่า 1,368,040 ล้านบาท 1,256,814 ล้านบาท 1,182,006 ล้านบาท 1,234,761 ล้านบาท และ 1,199,612 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางที่ 2) โดยสินค้าส่งออกสำคัญ 10 อันดับแรก (ตารางที่ 3) มีสัดส่วนการส่งออกรวมกันร้อยละ 51 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรไปโลก ได้แก่ ข้าว ยางธรรมชาติ ปลาทูน่า/ปลาสดคิปล้าง/ปลาโบนิโตปรุงแต่ง ไก่ปรุงแต่ง มันสำปะหลัง น้ำตาลทราย สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง น้ำตาลที่ได้จากอ้อยอื่นๆ น้ำยางธรรมชาติ และอาหารปรุงแต่งอื่นๆ โดยในปี 2558 ไทยมีการส่งออกไปประเทศจีนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย เวียดนาม เมียนมาร์ อินโดนีเซีย สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ และกัมพูชา ตามลำดับ

ตารางที่ 3 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรไปโลก 10 อันดับแรก ปี 2556-2558

อันดับ	รายการ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)						สัดส่วน (ร้อยละ)	Growth Rate (ร้อยละ)
		2554	2555	2556	2557	2558	เฉลี่ย		
1.	ข้าว	170,492	125,110	121,310	156,211	139,986	142,622	11	-1.71
2.	ยางธรรมชาติ	171,762	129,912	118,513	94,302	91,464	121,191	10	-14.62
3.	ปลาทูน่า/ปลาสดคิปล้าง/ ปลาโบนิโตปรุงแต่ง	69,329	82,598	80,065	76,454	67,267	75,143	6	-1.37
4.	ไก่ปรุงแต่ง	57,045	61,871	60,470	61,315	66,856	61,512	5	3.13
5.	มันสำปะหลัง	29,580	33,834	39,959	49,036	52,164	40,915	3	16.25
6.	น้ำตาลทราย	45,294	41,031	40,899	40,658	49,856	43,548	3	1.84
7.	สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง	27,823	30,365	34,579	40,737	40,596	34,820	3	11.06
8.	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยอื่นๆ	-	24,021	20,821	46,160	39,593	26,119	2	-
9.	น้ำยางธรรมชาติ	76,633	61,506	53,886	45,892	39,546	55,493	4	-14.92
10.	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ	26,978	26,961	29,830	35,815	36,075	31,132	2	9.04
	รวม 10 อันดับแรก	674,937	617,210	600,333	646,581	623,403	632,493	51	-1.12
	อื่นๆ	693,103	639,604	581,673	588,180	576,209	615,754	49	-4.43
	รวมส่งออกสินค้าเกษตร	1,368,040	1,256,814	1,182,006	1,234,761	1,199,612	1,248,247	100	-2.77

ที่มา: กรมศุลกากร (สิงหาคม 2559)

1.2.2 การนำเข้าสินค้าเกษตร

ในระหว่างปี 2554-2558 ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรมูลค่าเฉลี่ยปีละ 402,659 ล้านบาท มีอัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.8 โดยมูลค่าการนำเข้าปี 2554-2558 มีมูลค่า 341,244 ล้านบาท 405,258 ล้านบาท 402,507 ล้านบาท 419,787 ล้านบาท และ 444,498 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางที่ 2) โดยสินค้านำเข้า 10 อันดับแรก (ตารางที่ 4) มีสัดส่วนการนำเข้ารวมกันร้อยละ 44 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรจากโลก ได้แก่ กากน้ำมันหรือกากแข็งอื่นที่ได้จากการสกัดน้ำมันถั่วเหลือง ถั่วเหลือง ข้าวสาลีและเมสลิน พลาสติกปิแฉ็กหรือปลาโอท้องแบนแช่เย็นจนแข็ง อาหารปรุงแต่งอื่นๆ ของปรุงแต่งอื่นๆ ชนิดที่ใช้เลี้ยงสัตว์ (ไม่รวมอาหารสุนัขหรือแมว) ปลาหมึกกระดอง แช่เย็นจนแข็งแห้ง/ใส่เกลือ/รมควัน ปลาอื่นๆแช่เย็นจนแข็ง สิ่งสกัดจากมอลต์ และแอปเปิ้ลสด โดยในปี 2558 ไทยมีการนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ จีน บราซิล อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย เวียดนาม ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ อาร์เจนตินา และมาเลเซีย ตามลำดับ

ตารางที่ 4 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรจากโลก 10 อันดับแรก ปี 2556-2558

อันดับ	รายการ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)						สัดส่วน (ร้อยละ)	Growth Rate (ร้อยละ)
		2554	2555	2556	2557	2558	เฉลี่ย		
1.	กากน้ำมันหรือกากแข็งอื่นที่ได้จากการสกัดน้ำมันถั่วเหลือง	33,577	42,232	47,534	54,403	41,997	43,949	11	7.26
2.	ถั่วเหลือง	-	39,977	31,224	34,989	38,282	28,894	7	-
3.	ข้าวสาลีและเมสลิน	-	25,823	18,307	14,842	37,885	19,371	5	-
4.	พลาสติกปิแฉ็ก/ปลาโอท้องแบน แช่เย็นจนเย็น	32,132	35,262	36,375	24,402	19,582	29,550	7	-12.70
5.	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ	11,536	14,997	23,284	16,704	17,520	16,808	4	9.89
6.	ของปรุงแต่งอื่นๆชนิดที่ใช้เลี้ยงสัตว์ (ไม่รวมอาหารสุนัขหรือแมว)	7,437	8,600	7,738	8,857	10,185	8,563	2	6.81

อันดับ	รายการ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)						สัดส่วน (ร้อยละ)	Growth Rate (ร้อยละ)
		2554	2555	2556	2557	2558	เฉลี่ย		
7.	ปลาหมึกกระดอง แช่เย็น จนแข็ง/แห้ง/ใส่เกลือ/ รมควัน	4,534	5,804	8,648	9,488	9,993	7,694	2	23.02
8.	ปลาอื่นๆแช่เย็นจนแข็ง	-	7,368	7,264	8,194	9,238	6,413	2	-
9.	สิ่งสกัดจากมอลต์	6,727	9,149	8,404	9,247	8,482	8,401	2	4.86
10.	แอปเปิ้ลสด	4,161	4,983	5,670	5,543	8,020	5,675	1	15.24
	รวม 10 อันดับแรก	100,104	194,195	194,447	186,667	201,184	175,319	44	14.53
	อื่นๆ	241,140	211,063	208,060	233,120	243,314	227,340	56	1.18
	รวมนำเข้าสินค้าเกษตร	341,244	405,258	402,507	419,787	444,498	402,659	100	5.80

ที่มา: กรมศุลกากร (สิงหาคม 2559)

2. บริบทที่มีผลต่อการเกษตรต่างประเทศ

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายสำคัญหลายประการ ทั้งที่เกิดจากบริบทการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายการเกษตรต่างประเทศในอีก 5 ปีข้างหน้า ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงระดับโลก

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) สามารถประมวลประเด็นการเปลี่ยนแปลงระดับโลกและระดับประเทศที่จะมีผลต่อการเกษตรต่างประเทศได้ ดังนี้

2.1.1 เศรษฐกิจและตลาดการเงินของโลกมีความผันผวนมากขึ้น
ในระยะ 5 ปีข้างหน้า เศรษฐกิจและตลาดการเงินของโลกยังมีแนวโน้มขยายตัวช้า และมีความเสี่ยงจากความผันผวนในเกณฑ์สูง ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ ความไม่แน่นอนของการปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อาทิ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป จีน และญี่ปุ่น นอกจากนี้ การเปิดเสรีทางการค้ายังก่อให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากโครงสร้างการค้าของประเทศไทยพึ่งพาการส่งออกเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องเตรียมความพร้อมรับมือและปรับตัวกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีทางการค้าดังกล่าวจะเป็นโอกาสของประเทศไทยในการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและภูมิภาคให้สนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าร่วมกัน

2.1.2 ตลาดเกิดใหม่มีบทบาทสูงขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ ภูมิทัศน์เศรษฐกิจ เป็นแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน และตลาดที่มีกำลังซื้อ ทั้งบราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ ทั้งนี้ ภูมิภาคเอเชียจะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของโลก มีการไหลเข้าของการลงทุนในภาคการผลิตสูง และดึงดูดให้ประเทศมหาอำนาจเดิมเข้ามา รวมกลุ่มและขยายบทบาททางเศรษฐกิจในภูมิภาคมากขึ้น ผ่านการผลักดันให้เกิด การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจหลากหลายรูปแบบทั่วโลกเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง อาทิ Tran-Pacific Partnership (TPP) และ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) ทำให้รูปแบบการค้าในระยะต่อไปมีความเป็นเสรีและเกิดการแข่งขัน เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรียังก่อให้เกิดมาตรการกีดกันทางการค้า ที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มมากขึ้น อาทิ การออกกฎระเบียบ มาตรฐานสินค้าและบริการ มาตรฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมบนฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ปรับปรุง กฎระเบียบภายในให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อม ให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

2.1.3 การเปิดเสรีมากขึ้นของอาเซียนภายหลังปี 2558 ทั้งในภาค สินค้าและบริการ ซึ่งเป็นโอกาสที่สำคัญหลายประการ อาทิ การเคลื่อนย้ายปัจจัย การผลิต ทุน แรงงานอย่างเสรี การลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ ซึ่งทำให้ ภาคการผลิตสามารถขยายตลาด รวมทั้งการใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งและ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นศูนย์กลาง ทางด้านการค้า การลงทุน การบริการและการผลิต ในขณะที่การแข่งขันของประเทศ ในภูมิภาคเอเชียสูงขึ้น ทั้งในเรื่องมาตรฐานสินค้าและบริการสินค้าเกษตร โดย มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยอาหารจะถูกใช้ เป็นเงื่อนไขในการค้ามากขึ้น อีกทั้งประเด็นการผลิตที่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม

สุขภาพและสัตว์จะมีความเข้มข้นมากขึ้น และอาจถูกหีบยกมาเป็นข้อจำกัดทางการค้า นอกจากนี้ ไทยจะแข่งขันยากขึ้นจากการเริ่มลดภาษีสินค้าของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม การเคลื่อนย้ายเสรีแรงงานทักษะที่เป็นทั้งโอกาส และอุปสรรค และการที่หลายประเทศมีเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการ ในอนาคตที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นอินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม และไทย ทำให้ การพัฒนาของแต่ละประเทศต้องคำนึงถึงความได้เปรียบเฉพาะตัวในการวางตำแหน่ง ทางยุทธศาสตร์การค้าสินค้าและบริการของตนเอง ซึ่งไทยต้องผลักดันการลงทุนของไทย ในประเทศอาเซียนให้มากขึ้น รวมทั้งต้องมีมาตรการทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ตลอดจน การปรับตัวของภาคเอกชนและเกษตรกร เพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจของอาเซียนอย่างแท้จริง

2.1.4 รูปแบบการค้ามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่การค้าเสรี เฉพาะกลุ่มมากขึ้น และมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่หลากหลายขึ้น เพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นทั้งโอกาสที่กว้างขึ้นสำหรับการค้าและการลงทุน แต่ในขณะเดียวกันการแข่งขันก็จะรุนแรงขึ้นทั้งในรูปของกลุ่ม ประเทศและสำหรับแต่ละประเทศ ประเทศไทยจึงต้องกำหนดยุทธศาสตร์การแข่งขัน และความร่วมมือระหว่างประเทศที่ชัดเจนขึ้น ทั้งในเรื่องฐานตลาดการค้าการลงทุน ในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และในระดับโลก และในเรื่องสาขาการผลิตการบริการที่ประเทศไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม การแข่งขันที่รุนแรงขึ้นโดย อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนานวัตกรรมนั้น มีแนวโน้มว่าประเทศต่างๆ จะนำมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีมาใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันการค้าโดยอ้อมมากขึ้น อาทิ มาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน มาตรฐานความปลอดภัยอาหาร และมาตรฐานด้าน สิ่งแวดล้อม

2.1.5 การเปลี่ยนแปลงกฎ/กติกากการค้าโลก กฎ/กติกาด้านการค้า และการลงทุนของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) มีผลต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายของทุกประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงและพึ่งพิงกับต่างประเทศสูง รวมถึงประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากสภาวะการณ์กระแสโลกาภิวัตน์ โลกได้ถูกหลอมรวมกลายเป็นสังคมเดี่ยว ทำให้แรงงาน สินค้าและบริการ เทคโนโลยี และเงินทุนเคลื่อนย้ายข้ามประเทศได้คล่องตัว มากขึ้น ประกอบกับการขยายตัวของการเปิดเสรีทางการค้าทั้งในระดับพหุภาคี (Multilateralism) และทวิภาคี (Bilateralism) ส่งผลให้การค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศมีการแข่งขันรุนแรงขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจทั่วโลก ยังได้ กลายเป็นแรงเสริมให้ประเทศต่างๆ ปรับปรุงและบังคับใช้มาตรการทางการค้าที่มีใช้ ภาษี (Non-tariff Measures: NTMs) เพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการด้านแรงงาน มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุน เป็นต้น ตัวอย่างที่เด่นชัด ได้แก่ กรณีออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการ ทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน ไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU) ของสหภาพยุโรป และสินค้านำเข้าต้องไม่ผลิตโดย เด็กหรือนักโทษของสหรัฐอเมริกา รวมถึงมาตรการที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโลกร้อน อาทิ การเรียกเก็บภาษีคาร์บอนจากสินค้านำเข้าของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกฎ/กติกาของโลกมีแนวโน้มที่จะทวีความเข้มข้นขึ้น ทำให้การส่งสินค้า ไปจำหน่ายได้ยากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และการปรับตัวของ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

2.1.6 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสังคมยุคดิจิทัล ในช่วงที่ ผ่านมาการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีสื่อสารและเทคโนโลยี ชีวิตภาพ เป็นต้น ทำให้รูปแบบการผลิต การดำเนินธุรกิจ และการใช้ชีวิตของประชาชน

เปลี่ยนแปลงไปมากอย่างรวดเร็ว โดยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ทำให้เกิดสาขาอุตสาหกรรมและบริการใหม่ๆ ที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการในการผลิต บริการ และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป โดยหนึ่งในอุตสาหกรรมใหม่ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น คือ กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ ดังนั้น การขับเคลื่อนภาคเกษตรของไทยให้เติบโตได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพในยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องเร่งพัฒนาองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการผลิตและการตลาดสมัยใหม่ และข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรและอาหาร

2.1.7 แนวโน้มประชากรโลกเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการบริโภคอาหารและพลังงานเพิ่มขึ้น องค์การสหประชาชาติประเมินว่า จำนวนประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 9,100 ล้านคน ในปี 2593 โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มของประชากรในประเทศกำลังพัฒนาแถบเอเชียและแอฟริกา หากประชากรโลกเพิ่มขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้ จะส่งผลกระทบต่อความต้องการบริโภคอาหารและพลังงาน ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก ควรใช้ประโยชน์จากโอกาสดังกล่าวนี้ ในการวางแผนการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นจากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากร

2.1.8 การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและรูปแบบการดำเนินชีวิต องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่า ในช่วงปี 2544-2643 จะเป็นทศวรรษแห่งผู้สูงอายุจากการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.3 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี 2563 โดยมากกว่าร้อยละ 50 จะอาศัยอยู่ในเขตเมือง ซึ่งมีสัดส่วนการบริโภคมากกว่าร้อยละ 80

ของประชากรทั้งหมด และกลุ่มผู้สูงอายุในประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นกลุ่มสำคัญที่ทำให้มีการบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการบริโภคสินค้าและบริการด้านสุขภาพ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อรองรับความต้องการของผู้สูงอายุในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว

2.1.9 วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย และ 169 เป้าประสงค์ จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะจัดความยากจนให้หมดไป การสร้างหลักประกันในการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน ยกระดับคุณภาพน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำทุกภาคส่วน การมีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการเกิดของเสีย การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทะเล การปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้อย่างยั่งยืน และการหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้ประเทศต้องมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาเพื่อรักษาฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับแนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในระดับโลกร่วมกัน

2.2 การเปลี่ยนแปลงระดับประเทศ

2.2.1 กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากล ประกอบกับการเข้าร่วมลงนามในพิธีสาร ตราสาร และข้อผูกพันอื่นๆ ภายใต้ความร่วมมือขององค์กร

ระหว่างประเทศต่างๆ ของประเทศไทย อาทิ องค์การการค้าโลก ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พันธกรณีสหประชาชาติเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นเงื่อนไขให้ภาครัฐต้องปรับปรุงกฎ ระเบียบ ตลอดจนแนวปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้กับประเทศต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อตกลงที่ได้ร่วมลงนามไว้

2.2.2 ความร่วมมือระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทยมีบทบาทที่โดดเด่นมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ เวทีภูมิภาค และเวทีประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความใกล้ชิดกับนานาประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอนุภูมิภาคและภูมิภาคเอเชีย กระแสโลกภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นและการเปลี่ยนแปลงจากโลกที่มีขั้วอำนาจเดียวเป็นโลกที่มีหลายขั้วอำนาจ โดยที่อำนาจทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียมีพลังมากขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการปรับตัวของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีและสารสนเทศ กับกลุ่มประเทศต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศเอเชียใต้ และเอเชียตะวันออก

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

3.1 จุดแข็ง (Strength)

3.1.1 ภาคเกษตรไทยสามารถผลิตสินค้าเกษตรต้นน้ำและสินค้าเกษตรแปรรูป อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศคู่ค้าได้อย่างหลากหลาย (เช่น อาหารฮาลาล สินค้าอินทรีย์)

3.1.2 มีหน่วยงานจัดทำและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารระดับชาติ ซึ่งเข้าร่วมและมีบทบาทในการจัดทำมาตรฐานระหว่างประเทศ รวมถึงในระดับภูมิภาคด้วย

3.1.3 สินค้าเกษตรไทยมีการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพและระบบตรวจสอบรับรองตามมาตรฐานสากล ทำให้ผู้บริโภคในประเทศและต่างประเทศมีความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าของไทยเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง

3.1.4 สินค้าเกษตรไทยมีคุณภาพและมีเอกลักษณ์ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค (เช่น ข้าวสังข์หยด กาแฟดอยช้าง ทูเรียน มังคุด เป็นต้น) ทำให้สามารถสร้างแบรนด์ไทยได้ (เช่น ข้าวหอมมะลิ กาแฟดอยช้าง กาแฟดอยตุง เป็นต้น)

3.1.5 ผู้ประกอบการมีองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถแปรรูปสินค้าเกษตรได้หลากหลาย และสร้างมูลค่าเพิ่มได้

3.1.6 การดำเนินนโยบายด้านการเกษตรของไทยเป็นที่ยอมรับในเวทีโลก (เช่น นโยบายส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตามแนวทฤษฎีใหม่) ในการแก้ปัญหาความไม่มั่นคงอาหารและความยากจน และการทำเกษตรอย่างยั่งยืน

3.1.7 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศไว้อย่างชัดเจน ทั้งหน่วยงานกลาง (Focal point) ในระดับกระทรวงและหน่วยงานย่อยในระดับกรม

3.2 จุดอ่อน (Weakness)

3.2.1 การควบคุมคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ยังไม่สามารถควบคุมได้ถึงกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐานได้ทั้งหมดรวมถึงกลไก/กระบวนการตรวจสอบคุณภาพทั้งนำเข้าและส่งออกยังไม่ทั่วถึง

3.2.2 ขาดข้อมูลการวิเคราะห์/วิจัยเชิงรุกด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและอาหาร เช่น รูปแบบ รสนิยม และคุณภาพ เพื่อรองรับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนปัจจัยเชิงลบที่อาจส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

3.2.3 ขาดการจัดการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทั้งในและต่างประเทศที่เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

3.2.4 ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรเชิงรุก ในการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐาน และเสริมสร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตรและอาหารของไทย

3.2.5 สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศมีพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวางมาก ไม่สามารถติดตามงานหรือช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรในต่างประเทศได้ครอบคลุมเพียงพอ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นตลาดการค้าใหม่ เช่น CLMV และตะวันออกกลาง

3.2.6 ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทั้งภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ตลอดจนขาดการบูรณาการกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร ทำให้กระบวนการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรในต่างประเทศยังขาดเอกภาพ มีความล่าช้า ไม่ตรงกับปัญหา และไม่เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3.2.7 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการควบคุม กำกับ ดูแลด้านส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตรและอาหาร ทำให้ขาดอำนาจต่อรอง และข้อมูลโต้แย้งในการเจรจาสินค้าเกษตรทั้งทวิภาคีและพหุภาคี (ไม่มี Single agency

ด้านส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตร การทำงานนำเข้าอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ทำให้ กษ. ไม่สามารถควบคุม กำกับ ดูแลได้ครอบคลุมตามนิยามของการเกษตรต่างประเทศ จึงขาดข้อมูลสินค้าเกษตรฯ เข้า เช่น การสุ่มตรวจสิ่งปนเปื้อน การตรวจโรค หรือเชื้อต่างๆ)

3.2.8 ขาดกระบวนการสร้างบุคลากรด้านเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างเป็นระบบ และเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (Carrier Path) ที่ชัดเจน

3.3 โอกาส (Opportunity)

3.3.1 ความร่วมมือด้านการเกษตร/กลไกการหารือ (ด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช) กับประเทศต่างๆ ทั้งในแบบทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงองค์การระหว่างประเทศ เป็นการสร้างเวทีและโอกาสในการร่วมแก้ไขปัญหาการนำเข้า-ส่งออก รวมทั้งการเปิดตลาดสินค้าเกษตร ตลอดจนทำให้เกิดการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการพัฒนาภาคเกษตรของไทย

3.3.2 เวิลด์โกลท์ให้ความสำคัญกับด้านการเกษตรและอาหารเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นความมั่นคงอาหาร และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านต่างๆ ในภาคเกษตรมากขึ้น

3.3.3 การเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศคู่ค้าสำคัญ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและการลงทุนได้คล่องตัวขึ้น สินค้าเกษตรของไทยมีตลาดรองรับมากขึ้น อีกทั้งวัตถุดิบนำเข้ามีราคาถูก

3.3.4 ประเทศเพื่อนบ้านมีวัตถุดิบราคาถูก และค่าจ้างแรงงานเกษตรต่ำกว่าประเทศไทย ตลอดจนได้รับการยกเว้นทางภาษีภายใต้กรอบของ GSP เป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ยังช่วยแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม (กรณีพื้นที่ในประเทศไม่เหมาะสมแก่การผลิต) ปัญหาแรงงาน และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3.3.5 การเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่างๆ และเผยแพร่ไปยังทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

3.3.6 ทิศทางความตื่นตัวเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพจากสังคมผู้สูงอายุ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงแนวโน้มความใส่ใจสุขภาพของคนรุ่นใหม่ ทำให้สินค้าเกษตรเฉพาะกลุ่มมีอัตราการเติบโตสูงขึ้น เช่น สินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.4 ภัยคุกคาม (Threat)

3.4.1 ราคาสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดโลกมีความผันผวน ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทย

3.4.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ทำให้เกิดภัยพิบัติถี่และรุนแรงมากขึ้น และโรคระบาดรุนแรงขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายหรือความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

3.4.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายเกษตรของประเทศคู่ค้าสำคัญ อาจส่งผลต่อการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทย เช่น การเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราของจีน การส่งเสริมการปลูกพืชตัดแต่งพันธุกรรม (GMOs) การเพิ่มการลงทุนภาคเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศของประเทศที่นำเข้าอาหารสุทธิ

3.4.4 ประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มในการใช้มาตรการที่มิใช่ภาษีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม และมาตรการด้านแรงงาน (เช่น การบังคับใช้กฎระเบียบเรื่อง IUU fishing ของสหภาพยุโรป) การใช้มาตรฐานเอกชนสำหรับสินค้าเกษตรและอาหารส่งออกในต่างประเทศ เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ การติดตาม Carbon footprint ฯลฯ ซึ่งอาจจะ เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย

3.4.5 ในเวทีโลก ประเทศพัฒนาแล้วมักกำหนดประเด็นการค้ามิติใหม่ หลักเกณฑ์หรือหลักการใหม่ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบาย/ดำเนินงาน (เช่น หลักการลงทุนระบบเกษตรและอาหารอย่างรับผิดชอบ หรือ RAI) ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินนโยบายด้านการเกษตรของไทยในอนาคต

3.4.6 การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้สินค้าเกษตรบางชนิดที่มีต้นทุนต่ำจากประเทศอาเซียน เข้ามาแข่งขันกับสินค้าเกษตรของไทย รวมถึงนักลงทุนจากประเทศในอาเซียนจะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น

3.4.7 การปลอมปนสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในต่างประเทศ ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์สินค้าเกษตรของไทย

3.4.8 การขาดช่วงของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ ซึ่งเกิดจากการโยกย้ายและการเกษียณอายุราชการ

3.4.9 ข้อจำกัดในด้านงบประมาณ กรณีที่มีประเด็นเฉพาะหน้าเข้ามาและต้องการการแก้ปัญหา แต่ไม่ได้มีการตั้งงบประมาณเอาไว้เพียงพอ

4. กรอบแนวคิดในการยกย่องยุทธศาสตร์ การเกษตรต่างประเทศของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564

กรอบแนวคิดในการยกย่องยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศฯ ประกอบด้วย กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) / แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) / แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561) / ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555-2564 / และแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) สรุปได้ดังนี้

4.1 กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง: แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาระบบ กลไก มาตรฐานและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ / เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน: มุ่งเน้นการยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตรและบริการ/การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร โดยมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้าง
ความเชื่อมั่น / ส่งเสริมการค้าและการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชน / การพัฒนาประเทศสู่
ความเป็นชาติการค้าเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าและได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพิ่มขึ้น

การพัฒนาภาคการผลิตการเกษตร ได้แก่ เสริมสร้างฐานการผลิตการเกษตร
ให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการการแข่งขันของภาคเกษตร พัฒนาสินค้า
เกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขัน / ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่
รูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง โดยพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ชายแดน

การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา
กับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ / ส่งเสริมให้ประเทศไทย
เป็นฐานของการประกอบธุรกิจ / ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้าง
ความมั่นคงด้านพลังงาน อาหาร สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัยพิบัติ
/ ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้ประสานประโยชน์ในการเชื่อมโยงและสร้างความสมดุล
ของความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจต่างๆ / เพิ่มบทบาท
และการมีส่วนร่วมของไทยในองค์กรระหว่างประเทศในการผลักดันการพัฒนา
ในอนุภูมิภาคและภูมิภาค / สนับสนุนการเปิดการค้าเสรี

**ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม:** แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดระบบอนุรักษ์
ฟื้นฟู และป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ / การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและ
ปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ / และการใช้เครื่องมือทาง
เศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ: แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่าและรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมาก / การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ / การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้มีศักยภาพ

4.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค: ให้เกิดการประสานและพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ทั้งในเชิงรุกและรับอย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการดูแลการดำเนินงานตามข้อผูกพันและพันธกรณีตลอดจนมาตรฐานต่างๆ ที่ไทยมีความเกี่ยวข้องในฐานะประเทศสมาชิก ทั้งในเวทีระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับอนุภูมิภาค อาทิ การดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) การประมง การค้ามนุษย์ และอื่นๆ ให้เข้าสู่มาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก เป็นต้น / การเตรียมความพร้อมในการรองรับและดำเนินงานของประเทศไทยภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 (Post-ASEAN 2015) / การปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อรองรับและสอดคล้องกับการดำเนินงานตามพันธกิจของความร่วมมือระดับภูมิภาค อาทิ Regional Comprehensive Economic Partnerships (RCEP) เป็นต้น / การเสริมสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค

4.3 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมให้ชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นชายแดนแห่งการร่วมมือ / ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน: กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ผลักดันบทบาทนำของไทยในการส่งเสริมความเชื่อมโยงภายในและภายนอกภูมิภาค รวมทั้ง ความสอดคล้องด้านกฎระเบียบ / ผลักดันให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกัน เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างสถานะความสัมพันธ์กับประเทศยุทธศาสตร์: กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ต่อยอดความสัมพันธ์กับประเทศและกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพและเป็นมหาอำนาจใหม่ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ผลักดันบทบาทไทยที่สร้างสรรค์และรับผิดชอบเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก: กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ปกป้องผลประโยชน์ของไทยและแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศ อาทิ การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม / ผลักดันการปฏิบัติตามและเผยแพร่มาตรฐานสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ: กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายขยายธุรกิจการค้าและการลงทุนของภาครัฐและเอกชนในต่างประเทศ ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่ / พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและนวัตกรรม / พัฒนาคือความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านพลังงาน
ความมั่นคงทางอาหารและสินค้าเกษตร / ผลักดันความเชื่อมโยงและส่งเสริมความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและกับภายนอกภูมิภาค

**ยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น และทัศนคติ
ที่ดีต่อไทย:** กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ประชาคมโลกเห็นศักยภาพ
และจุดเด่นของไทย ตลอดจนมีความเข้าใจต่อสถานการณ์ต่างๆ ในประเทศไทย

4.4 ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555-2564

**ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างขีดความสามารถให้ผู้ประกอบการและ
วิสาหกิจ (Smart Enterprise) สู่การเป็น Trading Nation:** กลยุทธ์สำคัญ
ได้แก่ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการและวิสาหกิจ
อย่างครบวงจรทั้งในด้านการผลิตและการค้า / การส่งเสริมการส่งออกปรับใช้ และต่อยอด
นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเพิ่ม
มูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของผู้ประกอบการ / การส่งเสริมผู้ประกอบการที่มี
ความพร้อมในการเชื่อมต่อกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคหรือโลก (Global/Regional
Value Chain)

**ยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้อาเซียนเป็นฐานไปสู่เวทีโลก (ASEAN
One):** กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การมีบทบาทนำในการเชื่อมโยงการค้า การลงทุนและ
ความร่วมมือที่แน่นแฟ้นขึ้นกับเอเชีย โดยใช้อาเซียนเป็นฐานในการต่อยอดความตกลง
ทางการค้าที่มีอยู่ / การส่งเสริมและขยายโอกาสจากการค้าชายแดน / การติดตามและ
ตรวจสอบและเพิ่มบทบาทด้านการเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) และแนวทางการ
ปรับตัวที่เป็นรูปธรรมถึงการใช้มาตรการทางการค้าใหม่ๆ / การนำผู้ประกอบการ
และผู้ลงทุนไทยที่มีความพร้อมออกไปหาช่องทางทำธุรกิจในอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับประเทศเข้าสู่เศรษฐกิจสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation Economy): กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ ทำการตลาด (Marketing) หรือ การสร้างภาพลักษณ์ (Branding) ประเทศไทย / การส่งเสริมการสร้างคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการให้สูงเป็นที่ยอมรับในระดับสากล / ส่งเสริมธุรกิจบริการที่สอดคล้องกับ Global New Demand (สินค้าและบริการที่ใส่ใจสุขภาพ การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น) / การเสริมสร้างการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่นำไปสู่การลดก๊าซเรือนกระจก ลดมลพิษ ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการค้า (New Trade Infrastructure): กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การพัฒนา ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบทางการค้า

4.5 แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร: แนวทางที่สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อตอบสนองต่อตลาดระดับพรีเมียม และกระแสนิยมของกลุ่มคนรักสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน: แนวทางที่สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการนำระบบติดตามและตรวจสอบย้อนกลับ (Track and Traceability) มาใช้ให้มากขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ / ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพ / ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร

ปลอดภัย และอาหารฮาลาล เพื่อส่งออกไปยังตลาดเฉพาะ (Nice Market) ในต่างประเทศ / และสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน: แนวทางที่สำคัญ ได้แก่ จัดทำความร่วมมือทางการเกษตรกับต่างประเทศที่มีเทคโนโลยีและระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรที่ก้าวหน้า / เน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีและแลกเปลี่ยนประโยชน์อย่างเท่าเทียม

5. ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564

5.1 วิสัยทัศน์

งานด้านการเกษตรต่างประเทศมีคุณภาพ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

5.2 พันธกิจ

5.2.1 เสริมสร้างเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ

5.2.2 ศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายมาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ ทั้งด้านการค้า การลงทุน และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบูรณาการและพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนงานด้านต่างประเทศ

5.2.3 ร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ด้านการวิจัยและพัฒนา วิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร

5.2.4 ประสานงาน ดำเนินกระบวนการเกี่ยวกับการเจรจา และการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหาร

5.3 เป้าประสงค์

5.3.1 เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ

5.3.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรต่างประเทศ สำหรับกำหนดนโยบายและมาตรการเชิงรุกและเชิงรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว

5.3.3 เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และพัฒนาศักยภาพการเกษตรของไทย ตลอดจนผลักดันบทบาทของไทยในประชาคมโลก

5.3.4 เพื่อพัฒนาศักยภาพกลไกการขับเคลื่อนและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ สำหรับเตรียมความพร้อมรับมือกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

5.4 ประเด็นยุทธศาสตร์

5.4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพของสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ
2. เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในต่างประเทศ

เป้าหมาย

สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพของกระบวนการจัดการปัญหาสินค้าเกษตรและอาหารในต่างประเทศอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 1.2 เสริมสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหาร

กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ รองรับมิติงานที่ซับซ้อนมากขึ้น

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพของกระบวนการจัดการปัญหาสินค้าเกษตรและอาหารในต่างประเทศอย่างยั่งยืน	
1.1.1 สร้างกลไกบูรณาการระดับหน่วยงาน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและบูรณาการการแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้าง / เชิงนโยบาย รวมถึงปัญหาเฉพาะในเชิงลึก และการแก้ปัญหาเชิงกว้าง ลักษณะ Cross-cutting Issues ที่ได้รับผลกระทบมาจากนโยบายระหว่างประเทศ (เช่น IUU, RAI, WTO, Climate change) เพื่อจัดทำนโยบาย / มาตรการเชิงรุก และเชิงรับ	กษ. / พณ. / กต. / เอกชน
1.1.2 พัฒนาระบบการเตือนภัย / แจ้งปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ จัดทำข้อมูลเชิงลึก (รายพื้นที่ / การคาดการณ์ประเด็นคุกคาม) ที่อาจส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรและอาหารไทย	สปช.
กลยุทธ์ที่ 1.2 เสริมสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหาร	

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>1.2.1 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเป็นฐานการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหารที่หลากหลาย มีคุณภาพและมาตรฐานสูงของไทย ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ เอกสาร บทความ และสื่อเผยแพร่ต่างๆ / หน่วยงานภาครัฐ-เอกชนที่อยู่ต่างประเทศ / การจัดงานแสดงสินค้า / การพาเยี่ยมชม การผลิตที่ได้มาตรฐาน / การรณรงค์ให้ใช้ผลไม้ตามฤดูกาล สำหรับการประชุมสัมมนา เป็นต้น</p>	<p>กษ. / พณ. / กต. / เอกชน</p>
<p>กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ รองรับ มิติงานที่ซับซ้อนมากขึ้น</p>	
<p>1.3.1 จัดทำข้อมูลรายภูมิภาค / รายประเทศ / รายสินค้า (Area base / Issue base) เพื่อรองรับการการค้า การลงทุน การกำหนดมาตรฐาน และโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่เป็นหนึ่งเดียว (Single data)</p>	<p>สกต. / หน่วยงานใน กษ.</p>
<p>1.3.2 ติดตามและวิเคราะห์นโยบาย การค้า การลงทุน เทคโนโลยีทางการเกษตร รวมทั้งกฎ / ระเบียบ / พันธกรณี และมาตรการระหว่างประเทศเพื่อกำหนดนโยบาย / มาตรการตอบสนอง</p>	<p>สศก. / มกอช. / กวก. / กสก. / ปม. / ปศ. / กข. / มม. / ขป.</p>
<p>1.3.3 ศึกษา วิจัย สำรวจ การพัฒนาในด้านการเกษตรและอาหาร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงความต้องการของสินค้าเกษตร และอาหารของผู้ประกอบการในตลาดต่างประเทศ เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายของการผลิตสินค้าเฉพาะกลุ่ม ในต่างประเทศ (อาทิ สินค้าอินทรีย์ / ฮาลาล / สินค้าธรรมชาติ (Natural Product) / Gluten Free / Non-GMO เป็นต้น) เพื่อแสวงหาโอกาสในการเปิดตลาดสินค้าเกษตรและอาหารใหม่ ในต่างประเทศ</p>	<p>สปช. / สศก. / มกอช. / กวก. / กสก. / ปม. / ปศ. / กข. / มม.</p>

5.4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความร่วมมือแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ กับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดบทบาท/ท่าที/เป้าหมายของไทยในกรอบความร่วมมือกับต่างประเทศให้มีความชัดเจน
2. เพื่อพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งในฐานะผู้ให้ ผู้รับ และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ตลอดจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเกษตรกร

เป้าหมาย

ความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

จำนวนงานวิจัย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/การเข้าร่วมประชุมกับต่างประเทศ และการเผยแพร่องค์ความรู้เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ 2.1 กำหนดท่าทีที่ชัดเจนในการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร จาก การดำเนินงานร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>กลยุทธ์ที่ 2.1 กำหนดท่าทีที่ชัดเจนในการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ</p>	
<p>2.1.1 วิเคราะห์และกำหนดท่าที/บทบาท/เป้าหมายที่ชัดเจน (Area base/Issue base) ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ และกำหนดแนวทางการจัดทำและใช้ประโยชน์จาก MOU ด้านการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม</p>	หน่วยงานใน กษ.
<p>2.1.2 สนับสนุนการมีบทบาทของไทยในการแสดงจุดยืน/ท่าทีในการจัดการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร รวมถึงการกำหนดแนวทางการปฏิบัติทางการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร (กฎ/ระเบียบ/มาตรฐาน) ในระดับนานาชาติ ภายใต้กรอบความร่วมมือ/องค์กรระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคีโดยคำนึงถึงพันธกรณี</p>	หน่วยงานใน กษ.
<p>กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรจากการดำเนินงานร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ</p>	
<p>2.2.1 ส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการศึกษาวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้/เทคโนโลยีและนวัตกรรม/แนวทางปฏิบัติในด้านการเกษตรร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ ในประเด็นที่เป็นปัญหา หรือมีความสนใจร่วมกัน</p>	หน่วยงานใน กษ.
<p>2.2.2 สนับสนุนให้มีเวทีถ่ายทอด/แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการเกษตร (เทคโนโลยี/นวัตกรรม/แนวปฏิบัติที่ดี) ร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ผลจากการเจรจา/ความร่วมมือ/ความตกลง ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน</p>	หน่วยงานใน กษ.

5.4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพความพร้อมของหน่วยงาน ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานของหน่วยงานด้านการเกษตร
ต่างประเทศ
2. พัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตร
ต่างประเทศ

เป้าหมาย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศสามารถขับเคลื่อนงานให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัด

จำนวนบุคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการพัฒนาและ
มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น (ภาษา/วิชาการ/เทคนิคการเจรจาต่อรอง)

กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตร
ต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับบริบทงานที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศ</p>	
<p>3.1.1 เพิ่มภารกิจในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในด้านพืช สัตว์ และประมง และหน่วยงานสนับสนุน (เช่น ด้านความร่วมมือด้านการค้า และด้านมาตรฐาน เป็นต้น) ตลอดจนบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงภาคเอกชน และเกษตรกร เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล</p>	<p>หน่วยงานใน กษ.</p>
<p>3.1.2 กำหนดกลไกประจำสำหรับกระบวนการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรด้านการเกษตรต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงขององค์ความรู้ที่รอบด้าน</p>	<p>สกต. / หน่วยงานใน กษ.</p>
<p>3.1.3 พิจารณาปรับโครงสร้างของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศ/สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ และอัตรากำลังคน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและภารกิจที่เพิ่มขึ้นรองรับการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุนสินค้าเกษตรและอาหาร ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่</p>	<p>สป.กษ. / หน่วยงานใน กษ.</p>
<p>กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับบริบทงานที่เปลี่ยนแปลงไป</p>	
<p>3.2.1 กำหนดแนวทางการคัดเลือกบุคลากรที่จะไปปฏิบัติงานที่สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศที่ชัดเจนเป็นธรรม สอดคล้องกับภารกิจ และกำหนดแนวทางสายอาชีพที่ชัดเจนเป็นธรรม ให้แก่กลุ่มบุคลากรที่จะไปปฏิบัติงาน และเมื่อกลับจากการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานที่ปรึกษาฯ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของ กษ.</p>	<p>สป.กษ.</p>

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.2.2 กำหนดแผนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านต่างประเทศของ กษ. ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีองค์ความรู้ทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง เพื่อรองรับงานด้านต่างประเทศ	สกต. / สกธ. / หน่วยงานใน กษ.

หมายเหตุ

สกธ.	คือ	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สกต.	คือ	สำนักการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สปช.	คือ	สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สป.กษ.	คือ	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กช.	คือ	กรมการข้าว
ชป.	คือ	กรมชลประทาน
กตส.	คือ	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ปม.	คือ	กรมประมง
ปศ.	คือ	กรมปศุสัตว์
พต.	คือ	กรมพัฒนาที่ดิน
กวก.	คือ	กรมวิชาการเกษตร
กสก.	คือ	กรมส่งเสริมการเกษตร
กสส.	คือ	กรมส่งเสริมสหกรณ์
มม.	คือ	กรมหม่อนไหม
สปก.	คือ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
มกอช.	คือ	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
ผล.	คือ	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
สศก.	คือ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

5.5 กลไกการขับเคลื่อน

เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศบังเกิดผล
อย่างเป็นรูปธรรมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จึงได้
มีคำสั่งที่ 2/2555 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2555 แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์
การเกษตรต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ (1) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2) ปรับปรุงยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และแผน/ยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง (3) พิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการ
ภายใต้ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ และปรับปรุงแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน และ (4) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ
นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและ
ติดตามการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศต่อไป

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๒๒๕ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

ตามที่ ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ได้ดำเนินการมาจนใกล้ถึงระยะเวลาสิ้นสุดแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ ทั้งในด้านการผลิต มาตรฐาน และความร่วมมือ มีความต่อเนื่องและมีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของโลก ที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีภารกิจด้านการเกษตร ต่างประเทศ สามารถมีแนวทางนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ จึงแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตร ต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ประกอบด้วย

๑. เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ประธานคณะทำงาน
๒. รองเลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานคณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
๔. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
๖. ผู้แทนกรมหม่อนไหม	คณะทำงาน
๗. ผู้แทนกรมการข้าว	คณะทำงาน
๘. ผู้แทนกรมชลประทาน	คณะทำงาน
๙. ผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	คณะทำงาน
๑๐. ผู้แทนกรมประมง	คณะทำงาน
๑๑. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
๑๒. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๑๔. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน

๑๖. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะทำงาน
๑๗. ผู้แทนกรมฝนหลวงและการบินเกษตร	คณะทำงาน
๑๘. ผู้แทนสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ	คณะทำงาน
๑๙. ผู้แทนสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์	คณะทำงาน
๒๐. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
๒๑. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
๒๒. ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ	คณะทำงาน
๒๓. ผู้อำนวยการสำนักการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
๒๔. ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน และเลขานุการ
๒๕. ผู้แทนสำนักการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. ผู้อำนวยการส่วนองค์กรและยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ กองเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานฯ มีอำนาจหน้าที่ ยกร่างยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ด้านต่างประเทศ และเสนอร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

Handwritten signature

(นายศักดิ์ชัย ศรีบุญซื่อ)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๒ /๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ

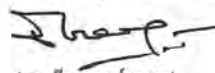
ด้วยที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของหน่วยงานต่างๆ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ประกอบด้วย

๑. นายนิกร จำนง	ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๒. นายอภิชาติ พงษ์ศรีหุดชัย	ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๓. นายเจษฎา แก้วกัลยา	ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๔. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
หรือรองปลัดกระทรวงฯ ที่ได้รับมอบหมาย	
๕. ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา	อนุกรรมการ
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
๑๑. อธิบดีกรมการข้าวหรือผู้แทน	อนุกรรมการ

๑๒. อธิบดีกรมชลประทานหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๕. อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๖. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๗. อธิบดีกรมวิชาการเกษตรหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๘. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๙. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๒๐. อธิบดีกรมหม่อนไหมหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๒๑. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๒๓. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้อำนวยการสถาบันเกษตรวิชาการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้อำนวยการสำนักการเกษตรต่างประเทศสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ และเลขานุการ
- ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
- ๑) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - ๒) ปรับปรุงยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผน/ยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - ๓) พิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศฯ และปรับปรุงแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
  - ๔) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
  - ๕) แต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อมอบหมายให้ดำเนินการตามที่คณะอนุกรรมการฯ กำหนด
  - ๖) เชิญผู้เกี่ยวข้องจากภาคเอกชน ภาคเกษตรกร และหน่วยงานอื่นเข้าร่วมหารือ และให้ความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
  - ๗) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี / ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒๐ ปี กับ "ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔"

